25 Σεπτεμβρίου 2026

Άγιος Σωζόμενος: Το ερειπωμένο χωριό στη Λευκωσία και η θρυλική ιστορία του

/ Αφιερώματα / Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Λίγα μόλις λεπτά έξω από τη Λευκωσία, ανάμεσα στη σύγχρονη ανάπτυξη της περιοχής, βρίσκεται το εγκαταλελειμμένο χωριό του Αγίου Σωζόμενου. Το χωριό είναι χτισμένο στις όχθες του Αλυκού, παραπόταμου του Γιαλιά, περίπου 13 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Λευκωσίας και 5 χιλιόμετρα βορειοανατολικά του Δαλιού. Κατά μήκος των ανατολικών ορίων του χωριού ρέει ο ποταμός Γιαλιάς, διαμορφώνοντας ένα ιδιαίτερο φυσικό τοπίο.

Ο Άγιος Σωζόμενος εγκαταλείφθηκε και ερειπώθηκε από το 1964, ενώ σημαντικό μέρος της έκτασής του βρίσκεται σήμερα εντός της Νεκρής Ζώνης. Μετά την έναρξη των διακοινοτικών συγκρούσεων, το βράδυ της 20ής προς την 21η Δεκεμβρίου 1963, το μικτό αυτό χωριό της επαρχίας Λευκωσίας αποτέλεσε ένα

από τα πρώτα σημεία όπου σημειώθηκαν συγκρούσεις εκτός της πρωτεύουσας, γεγονός που καταγράφηκε και στον Τύπο της 23ης Δεκεμβρίου.

Παρά την εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου, στα ερείπια του χωριού διατηρούνται μέχρι σήμερα σημαντικά ιστορικά και θρησκευτικά κατάλοιπα, τα οποία μαρτυρούν την πλούσια ιστορία της περιοχής. Ανάμεσά τους ξεχωρίζει η γοτθική εκκλησία του Αγίου Μάμα, η οποία αποτελεί ίσως το πιο χαρακτηριστικό μνημείο του χώρου και το σήμα κατατεθέν του Αγίου Σωζόμενου.

Η εκκλησία χτίστηκε από την Αικατερίνη Κορνάρο κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας και αποτελεί σημαντικό δείγμα της θρησκευτικής αρχιτεκτονικής της εποχής. Στην περιοχή σώζονται ακόμη δύο μικρότερες εκκλησίες, ενισχύοντας τον θρησκευτικό και ιστορικό χαρακτήρα του χωριού.

Η ονομασία του χωριού φαίνεται να συνδέεται με τον Άγιο Σωζόμενο, έναν από τους «Τριακόσιους» ξένους αγίους που, σύμφωνα με την παράδοση, ασκήτεψαν στην Κύπρο. Σύμφωνα με τον Λεόντιο Μαχαιρά, ο Άγιος Σωζόμενος έφτασε στην Κύπρο και ασκήτεψε στο γειτονικό χωριό της Ποταμιάς. Κοντά στον Άγιο Σωζόμενο βρίσκεται επίσης ένα σπήλαιο, όπου, σύμφωνα με την τοπική παράδοση, τάφηκε ο Άγιος.

Σήμερα, ο Άγιος Σωζόμενος αποτελεί έναν ιδιαίτερο τόπο ιστορικής μνήμης. Τα ερειπωμένα σπίτια, οι παλιές εκκλησίες και το φυσικό τοπίο συνθέτουν ένα μοναδικό σκηνικό, μέσα από το οποίο ο επισκέπτης μπορεί να αναζητήσει και να γνωρίσει πτυχές της μακραίωνης ιστορίας της Κύπρου.

sigmalive.com